
Ambulerende eller ambulante team?

SPRÅKSPALTEN

ERLEND HEM

OLE VÅGE

Ole Kristian Våge er ph.d., terminolog i Helsedirektoratet og medlem av Gruppe for norsk medisinsk fagspråk.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Grupper av helsepersonell som reiser ut til pasientene for å gi helsehjelp, kalles ambulerende team eller ambulante team. Hvilket uttrykk bør brukes?

Illustrasjonsfoto: Schrøder / Sverresborg Trøndelag Folkemuseum

Tidligere ble ordet *ambulant* gjerne brukt i betydningen *poliklinisk*, det vil si et sted der pasientene fikk behandling uten å bli innlagt i sykehus (1). *Ambulant klinikk* eller *ambulant behandlingssenter* betegnet fasilitetene og tjenestene. I dag bruker man stort sett *poliklinisk* eller *poliklinikk* om slike virksomheter.

Et annet tilbud går ut på at helsepersonell reiser ut til pasientene der de bor, for å gi helsetjenester, enten hjemme, i sykehjem eller andre steder. Dette ble opprinnelig kalt *ambulerende team*, som innebærer at teamet beveger seg fra sted til sted for å nå ut til pasientene, for eksempel hjemmesykepleie og hjemmetjeneste. Et historisk eksempel var skjermbildebussene som kjørte rundt i alle kommuner for å screene folk for tuberkulose. Det finnes også mange betegnelser som ikke inneholder disse ordene, slik som *oppsøkende team*.

Ulik betoning

Ambulant og *ambulerende* kan altså ha litt ulik betoning om man ser nærmere på språkbruken i litteraturen. *Ambulant* refererer primært til selve typen fasiliteter eller tjenester som tilbys på et sted. Adjektivet har her en slags klassifiserende eller kategoriserende funksjon, og står i motsetning til andre typer medisinske fasiliteter eller tjenester. *Ambulerende* viser til teamets bevegelse og deres evne til å levere tjenester på ulike steder. Her har adjektivet en mer beskrivende eller karakteriserende funksjon. Det er enten pasienten eller helsearbeideren som beveger på seg.

Begge ordene er adjektiver og er avledet fra verbet å *ambulere*, som betyr å bevege seg rundt eller å reise fra sted til sted (2). Vi kjenner det vel best fra *ambulanse*. Et søk i Nasjonalbibliotekets digitalbibliotek viser at *ambulerende team* er eldst: Det kom i bruk fra begynnelsen av 1950-årene, *ambulant(e) team* fra slutten av 1960-årene. Undersøkelser av bruken de siste 30 årene viser at *ambulante team* er mest brukt i faglige kilder som bøker og tidsskrift. *Ambulerende team*, derimot, har opprinnelig vært mest vanlig i avisartikler mot et mer allment publikum. Imidlertid ser vi at *ambulant team* har blitt mer vanlig også i avisartikler de siste ti årene. *Ambulant team* synes altså å utkonkurrere *ambulerende team*.

Presens partisipp-former fra ulike språk

Ambulant og *ambulerende* er egentlig det samme ordet med presens partisipp-former fra ulike språk: norsk og fransk (fra latin). I norsk legger man til *-ende* til infinitivstammen (*ambuler-*), mens man i fransk legger til *-ant*, opprinnelig fra den latinske presens partisipp-formen *-ns/-ans* (3).

Vi kan se denne forskjellen mellom dansk og norsk. På dansk sier man *en studerende* mens vi sier *en student*. Noen ganger bruker vi den norske forma (*dominerende*), andre ganger den latinske (*dominant*) (4). Noen ganger bare den ene (*interessant*), andre ganger den andre (*presserende*). Antakelig blir

den latinske forma i større grad brukt i fagspråka. Klassifiserende adjektiv, som er nokså vanlige i fagspråka, låner i større grad former fra latin (jf. *dominant*) enn beskrivende adjektiv (jf. *dominerende*).

Selv om uttrykket *ambulerende team* kan sies å være mest i tråd med det norske formverket, vil nok mange i dag foretrekke uttrykket *ambulante team*. Begge skrivemåtene har hevd, men *ambulant* synes å ha gått fra fagspråket til allmennspråket og etablert seg i tekster rettet mot allmennheten. Begge kan brukes, men vi anbefaler *ambulante team* fordi det har etablert seg som den dominerende skrivemåten.

REFERENCES

1. Kåss E. ambulant. Store medisinske leksikon. <https://sml.snl.no/ambulant> Lest 25.7.2023.
2. Det norske akademis ordbok. ambulere. <https://naob.no/ordbok/ambulere> Lest 25.7.2023.
3. Berg MH. Medisinsk nomenklatur. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1990: 86.
4. Leira V. Ordlaging og ordelement i norsk. Oslo: Samlaget, 1992: 98.

Publisert: 1. februar 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0513
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. mars 2026.